

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

num. Et quo antem...
negatio comitionis...
non potest amplius...
pro illo die esse con...
dino ieiunij, quia iā...
ieiunium solutum est...
sequitur quod non...
cadat sub precepto...
ieiunij. Non fit ergo...
exceptio in materia...
hac a regula prece...
pti negatiui, sed de...
claratur sub qua ra...
tione huiusmodi ne...
gationes cadunt sub...
precepto, scilicet, q...
sunt condiciones...
ieiunij. Et quia pri...
ma solutio ieiunij...
facit has condicio...
nes non posse pro...
pulo die indere con...
ditione ieiunij, ideo...
non cadunt amplius...
sub precepto ieiunij.
Non sic autem...
est pater de nega...
tione eius carnium,
& prohibitorij, quia...
absolute, & non for...
mam vt conditio iei...
unij cadit sub pre...
cepto illius tempo...
ris. Vnde & dicitur...
dominici quadra...
gesime viget prece...
ptum illud. Et per...
hoc patet communis...
opinionis veritas, &
ratio.

quia obseruatur ad imitationē A
Christi: tū et quia per ipsum di...
sponimur ad redēptionis nostrę...
mysteria deuote celebrāda, & iō...
in quolibet ieiunio interdicitur...
esūs carnij. In ieiunio autē Qua...
dragesimali interdicitur vniuersa...
liter etiā oua & lacticia, circa...
quorū abstinentiā in alijs ieiunijs...
diuersę consuetudines existunt...
apud diuersos, quas quisq; obser...
uare debet secundū morē eorū,
inter quos conuersatur. Vnde *
Hiero. dicit de ieiunijs loquens.
Vnaquęq; prouincia abundet
in suo sensu, & præcepta maiori...
leges Apostolicas arbitretur.

QVAESTIO CXLVIII.
De gula, in sex articulis diuisa.
DEINDE considerandum
est de gula.
ET CIRCA hoc quaruntur
sex.
¶ Primo, Vtrum gula sit peccatū.
¶ Secundo, Vtrum sit peccatum
mortale.
¶ Tertio, Vtrum sit maximum
peccatorum.
¶ Quarto, De speciebus eius:
¶ Quinto, Vtrum sit vitij capitale.
¶ Sexto, De filiabus eius.

ARTICVLVS PRIMVS.
Vtrum gula sit peccatum.

AD PRIMVM sic proceditur.
Vt q gula non sit peccatū.
Dicit n. Dns Matth. 15. Quod in...
trat in os, non coinquinat homi...
nem: sed gula est circa cibos, qui...
intraunt in hoīem. Cum ergo oē
peccatū coinquinet hominem,
videtur q gula non sit peccatū.
¶ 2 Præt. Nullus peccat in eo, qd
vitare non potest: sed gula consi...
stit in immoderantia cibi, quam
non potest homo vitare. dicit n.
Grego. 30. Moral. * Quia per
esum voluptas necessitati misce...
tur, quod necessitas petat, &
quid voluptas suppetat, ignora...
tur. & * Aug. dicit in 10. confes...
sionis. Quis est Domine, qui aliquant...
ulum extra metas necessitatis ci...
bum non sumit? ergo gula non
est peccatum.

¶ 3 Præt. In quolibet genere pec...
cati primus motus est peccatū:
sed primus motus sumendi ci...
bum non est peccatū, alioquin
fames & sitis essent peccata. ergo
gula non est peccatum.

SED CONTRA est, quod * Gre...
30. Moral. dicit, q ad consuetū
spiritualis agonis non assurgitur,
si non prius intra nosmetipsos
hostis positus, gula videlicet ap...
petitus, edomatur, sed interior
hostis hominis est peccatum.

RESPON. Dicendum, quod
gula nō nominat quemlibet ap...
petitum edendi, & bibendi, sed
inordinatum. Dicitur autem ap...
petitus inordinatus ex eo, quod
recedit ab ordine rationis, i quo
bonum uirtutis moralis consi...
stit. Ex hoc autem dicitur aliqd
esse peccatum, quod uirtuti con...
trariatur: unde manifestum est,
quod gula est peccatum.

AD PRIMVM ergo dicendum,
q id quod intrat in hominē per
modum cibi secundum suā sub...
stantiam & naturam, non coin...
quinat hominē spiritualiter: sed
Iudæi, contra quos Dominus lo...
quitur, & Manichęi opinabatur
q aliqui cibi immundos facerēt
non propter figuram, sed ppter
propriam naturam. Inordinata
autem ciborum concupiscentia
spiritualiter hoīem coinquinat.

AD II. dicendū, q sicut dictū
est, * uitium gulę non consistit
in substantia cibi, sed in concupi...
scentia non regulata ratione: &
ideo si aliqs excedat in quantita...
te cibi non propter concupiscē...
tiam cibi, sed æstimans id sibi ne...
cessarium esse, non pertinet hoc
ad gulam, sed ad aliquam imperi...
tiā. Sed hoc solū pertinet ad gu...
lam, q aliquis propter concupi...
scentiam cibi delectabilis scien...
ter excedat mensurā in edendo.

AD III. dicendum, q duplex
est appetitus. Vnus quidem natu...
ralis, qui pertinet ad uires animę
vegetabilis, in quibus nō pōt ef...
se uirtus & uitium, eo q nō pos...
sunt subijci rationi: unde & uis
appetitiua diuiditur contra retē...
riam, digestiuam, & expulsiuā,
& ad talem appetitū pertinet esu...
ries, & sitis. Est autem & alius ap...
petitus sensitiuus, in cuius cōcu...
piscencia uitium gulę consistit.
Vnde primus motus gulę impo...
rtat inordinationem in appe...
titu sensitiuo, qui non est sine
peccato.

ARTICVLVS II.
Vtrum gula sit peccatum mortale.

AD SECVDVM sic procedi...
tur. Videtur, quod gula nō
sit peccatum mortale. Omne n.
peccatum mortale contrariatur
alicui præcepto decalogi, quod
de gula non uidetur. ergo gula
non est peccatum mortale.

¶ 2 Præt. Oē peccatū mortale cō...
trariat charitati, ut ex * supradic...
tis patet: sed gula nō opponitur
Secunda Secunde S. Thomę.

do uertatur, spectat,
cuius contrarium in
litera dicitur.

¶ Ad hoc dicitur,
q excessus in edendo
ex imperitia contingit
dupliciter. Quandoque enim cō...
tingit ex imperitia
culpabili, scilicet
eius quod scire de...
ber, puta, si infir...
mus potens se custo...
dire a nociuis, quia
est diues &c. non
curat scire quid sibi
noceat, & sic ex im...
peritia errat in co...
medendo: & sic ex im...
peritia errat in qualitate,
aut quantitate &c.
non ex concupiscentia,
sed ex imperitia, est peccatum
gula, non formaliter,
sed materialiter. Quā...
doque autem cont...
tingit ex imperitia
inculpabili, puta,
quia homo sanus co...
medit consueta, &
credit non esse sibi
nimis quod comedit,
aut non esse nociuum:
& sic huiusmodi
excessus non est
peccatum, & propterea
nullus uitij
actus est. Cū igitur
in litera dicitur,
quod hoc solum per...
tinet ad gulam, quod
aliquis propter concu...
piscenciam cibi delectabilis scien...
ter excedat mensuram in
edendo, de gula forma...
liter intellige. Nā,
vt dictum est, gula
materialiter aliter
esse potest: sicut &
detractio materia...
ter est, quę abique
detrahendi intentione
ex loquacitate fit.
Et per hoc patet
solutio obiectorum.
Nam & prima ra...
tio concludit verum
de imperitia incul...
pabili. Secunda quo...
que concludit ve...
rum de actu, qui fit
ex imperitia, seu
ignorancia culpabi...
li. Spectat enim
hi actus saltem ma...
terialiter, & reducti...
ue, ad species, qua...
rum essent, si scien...
ter fuissent uoliti.

In corp. art.

¶ Super Quæstionis
148. Articulum
primum.
¶ In articulo 1. quæ...
stionis 148. in re...
sponcione ad secun...
dum, dubium occur...
rit. An excedere mē...
suram in comedē...
do non propter concu...
piscenciam, sed
propter imperitiam,
sit vitiosum, & cuius
vitij opus sit. Et est
ratio dubij, quia hu...
iusmodi imperitia vi...
detur arti, non pru...
dentie contraria: ac
per hoc nullius me...
ralis uitij actus ui...
detur talis excessus.
In oppositum autem
est, quia peccatum
ex ignorantia ad ean...
dem speciem ieiunij
spectat, ad quam spe...
ctaret, si fieret scien...
ter. Homicidium
in accidens ex igno...
rantia transeuntis ho...
minis, ad homicidij
speciem reducitur.
Etebrietas ex igno...
rantia potentis ui...
ui, ad eborietatis spe...
ciem spectat. Exces...
sus ergo in comedē...
do ex imperitia, ad
gulam quę circa ex...
cessum in comedē...

¶ Super Quæstionis
148. Articulum
secundum.
¶ In q. 14. ar...
tic. 2. ad 6. &
mal. q. 14. ar...
tic. 2. & Ro...
15. le. 2. &
Gal. 5. lec. 4.

¶ In articulo secun...
do quæstionis eius...
dem, dubium occur...
rit ex Martino in
quæstio. 2. de gula,
XX eiusdem

ordinant ad futuram, deformitate futuri faciat. Et hinc pro-

venit, quod in illis amantur propria vitam, aut sustentatio-

nem &c. non ut sine ultima absolute, sed solum ut ratio-

nem formam illi, quia se licet ne occidatur, aut habeant: unde

de viam: fornicatur, non nisi una specie peccati fornicatur,

scilicet fornicationis. Et ex his causis ho-

minis & licet in se, peccata commissa al-

terius non committuntur. O hanc dicitur quidem ex hoc, quod

animus non per se ad uitia tendit, sed

sub ratione boni ho-

minis, aut liciti. Ha-

bes quoque ex hac

theorica, quod si quis

ex uentili secundum

se affectu delectatio-

nis gula, aut gloria

inordinatio concupiscentiae tamen, secundum ea quae sunt ad finem, utpote, quia nimis concupiscit delectationes ciborum, non tamen, quod per hoc faceret aliquid contra legem Dei, est peccatum ueniale.

Ad primum ergo dicendum, quod uitium gulae habet quod sit peccatum mortale, in quantum auertit a fine ultimo: & secundum hoc per quandam reductionem opponitur

praecepto de sanctificatione sabbathi, in quo precipitur quies in fine ultimo. Non enim omnia peccata mortalia directe contraria sunt praeceptis decalogi, sed solum illa quae iniustitiam continent: quae praecepta decalogi specialiter pertinent ad iustitiam, & partes eius, ut supra habitum est.

Ad secundum dicendum, quod in quantum auertit a fine ultimo, contrariatur gula dilectioni Dei, qui est super omnia sicut finis ultimus diligendus: & secundum hoc solum, gula est peccatum mortale.

Ad primum Martini contra illud, scilicet praecepta Dei dicuntur, quod praecepta Dei in proposito comprehendunt omnia iusta praecepta, quae a Deo mediate sunt, iuxta illud: Qui uos spernit, me spernit. Et rursus, Omnis potestas a Deo est. ad Rom. 13.

Ad secundum uero dicitur, quod dicitur, quia quidam uelut caribus humanis, est contra praecepta iuris naturalis. Sicut enim naturaliter sola femina humana est habilis ad coitum hominis, ita naturaliter sola uegetabilia, & animalia irrationabilia sunt materiae habilis ad nutriendum hominem. Unde Deus primo dedit ad uegetabilia: deinde Noe dedit animalia. Contra naturam ergo ordinem est, quod uelut caribus humanis caribus sed quae ex hoc non habent quod sit peccatum mortale, quoniam dicere mendacium est contra ius naturale, & non tamen est de genere suo mortale: & comedere carbones, aut calcem sine laesione ex mala complexione, non est mortale gula, quamuis bestialis: sicut ambulare manibus & pedibus, ad bestialitatis uitium spectat, & tamen non est mortale: ideo causus est, & non admittit consequentiam. Est peccatum bestialitatis ergo mortale. Ad hoc enim quod sit mortale, extinguit quod sit contra charitatem Dei, simplicitatis aut proximi. Propter hoc enim mendacium non est ex suo genere mortale, & similiter ambulare manibus, & humifodi. Ad argumentum ergo dicitur, quod quia praecepta iuris naturalis sunt: praecepta Dei, ideo peccans in gula contra naturam, peccat contra praeceptum iuris naturalis, & diuini. Mortaliter autem tunc solum per se loquendo in bestialitatis gula peccat, quando cibus est contra bonum sui, aut proximi. Et ex hac parte repugnat carni humanae esse cibum hominis: quoniam cibus humanus potest tunc priuari uita sua, ut sumatur in cibum. Licet enim mortificamus uegetabilia, & occidimus animalia in uisum nostri cibi. Homo autem non potest occidi, ut sit nutrimentum nostrum: & propterea talis bestialitas est peccatum mortalissimum, per se loquendo. An autem per accidens quando loquitur licet, puta, quia homines sunt iam occisi in bello, & non subest cibus alius, aliter rationis est: & necessitas exulare uideatur ex quo nocuumus proximi non est, & inhumanitatem uergens necessitas ad se, & alios operit.

In responsione ad primum eiusdem articuli, 2. dubium occurrit ex Martino ibidem dicente. Non placet mihi quod dicit S. Tho. concupiscentiam gulae mortalem esse contra praeceptum sanctificationis sabbathi, quia precipitur quies in fine ultimo: quod tamen tunc omne peccatum mortale est contra sanctificationem sabbathi, quia quilibet peccato mortali auertitur secundum Thom. quia a fine ultimo.

Ad hoc dicitur, quod auctor non dicit peccatum gulae esse

contra praeceptum sabbathi absolute, sed cum duabus modificationibus, altera est contra illud per quamdam reductionem: altera contra illud spiritualiter intellectum. Et hoc denotat in illo uerbo, In quo precipitur quies in fine ultimo. Et sic peccatum gulae nec directe, nec ad litteram contrariatur dicitur praecepto de sanctificatione sabbathi, sed reductiue, & mystice, quod patet uerum esse. Et cum dicitur, Quia sic omne peccatum mortale est contra hoc praeceptum, respondetur quod omne peccatum mortale est sic contra hoc praeceptum, Parte 3. cap. non inconuenit: quoniam sic acceptum est praeceptum generale, imponens cessationem ab omni peccato, & quietem mentis in Deo ultimo omnium fine, ut superius in quaestio. 122. articulo. 4. ad primum patet. Specialiter tamen appropriatur hoc peccato gulae propter duas gulae condiciones, scilicet quia est peccatum mentem deprimens, & submittens delectationibus communibus nobis, & brutis, & cum hoc nullo praecepto decalogi directe prohibetur: quae due conditiones simul in nullo alio uicio apparent. Nam luxuria est similiter deprimat, & submittit, tamen habet duo praecepta quibus contrariatur, scilicet Non moechaberis: & Non concupisces uxorem proximi tui. Superbia caret prima conditione &c. Merito ergo humifodi peccata reducuntur ad huiusmodi praeceptum mystice ab auctore.

Ad tertium dicendum, quod illud uerbum Augustini intelligitur de gula, in quantum importat inordinationem concupiscentiae solum circa ea quae sunt ad finem.

Ad quartum dicendum, quod gula de uirtutes auferre non tantum per se, quae etiam per uitia, quae ex ea oriuntur. Dicitur enim Gregorius in Pastoralibus. Dum uenter in ingluuiem tenditur, uirtutes animae per luxuriam destruantur.

ARTICULVS III.

Utrum gula sit maximum peccatorum.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod gula sit maximum peccatorum. Magnitudo enim peccati ex magnitudine poenae consideratur: sed peccatum gulae est grauissimum punitum. dicitur enim Chrysostomus. Adam in continentia ueteris expulsi a paradiso. Diluuium quod fuit tempore Noe ipsa fecit, & po-

enae simul in nullo alio uicio apparent. Nam luxuria est similiter deprimat, & submittit, tamen habet duo praecepta quibus contrariatur, scilicet Non moechaberis: & Non concupisces uxorem proximi tui. Superbia caret prima conditione &c. Merito ergo humifodi peccata reducuntur ad huiusmodi praeceptum mystice ab auctore.

Super Quaestione 148. Articulum tertium.

In articulo 3. eiusdem quaestio. dubium ex Martino in quaestione de gula sub hoc eodem titulo occurrit. Nam contra hoc, scilicet, grauitas peccatorum principaliter attenditur secundum materiam, in qua peccatur &c. arguitur. Primum quia si sic, nullum peccatum nisi circa res diuinas esset maximum. Secundo, quia esset simpliciter desertus, & grauis non colere Deum in die dominico, quam homicidium, aut adulterium.

Ad primum horum dicitur, quod quia maximum dicitur dupliciter, scilicet simpliciter uel in genere, conceditur quod solum peccatum in diuina est maximum simpliciter. Aliquod autem aliud potest dici maximum in genere, ut uitium contra naturam in genere luxuriae est maximum.

Ad secundum uero dicitur, quod quia peccata contra praecepta prima et tabulae sunt ex suo genere grauiora peccatis contra secundam tabulam deo conceditur, quod uoluntarius culus diuini est grauius simpliciter quam homicidium, quamuis hoc sit magis nocuum: sicut etiam peritium iocolum est grauius homicidio.

In eodem articulo 3. nota, quod aliud est loqui de peccante, & aliud de peccante, ut patet: & quod auctor dicit quod peccatum gulae ex parte peccantis alieuiatur, & non dicitur ex parte talis, uel talis peccantis alieuiatur. Unde probat quod dicitur ex communibus omnium peccantis in gula, scilicet ex necessitate cibi, & difficultate discernendi. Et ex hoc habes unde soluit obiecta ex parte talis, uel talis peccantis in gula in casu &c. Non enim sunt contra praesentem doctrinam formaliter intellectum.

In eodem articulo 3. eiusdem quaestio. in responsione ad tertium, dubium occurrit circa hoc, quod nocuumus corporis ex gula per accidens se habet ad gulam, & non directe pertinet ad gulam grauitatem. Et est ratio dubij, quia opposita conditionibus requisitis ad uirtutem aliquam spectant directe ad uitium oppositum illi uirtuti: sed commentatio cibi ad sanitatem & bonam habitum inem spectat ad temperantiam, ut patet in 3. Eth. & si praedictis ergo in commentario cibi ad sanitatem ex gula delectatione spectat ad gulam per se, & non per accidens.

Secunda secundae S. Thomae. XX 2. ¶ Ad

Hom. 13. in Mat. non re mota prima capitulum 2.